

Τέλος καλοκαιριού του '99 το είχα διαβάσει για πρώτη φορά. Εικοσιένα χρόνια νωρίτερα είχα παρακολουθήσει στενά την υπόθεση καθώς ήταν τμήμα της δουλειάς μου, τότε, στην «Καθημερινή».

Στην πρώτη ανάγνωση το βιβλίο της Braghetti που συνέγραψε με την βοήθεια της δημοσιογράφου
Tavella

Paola

, με είχε εντυπωσιάσει. Σχεδόν 16 αργότερα, από τότε, πάνω στην 37

η επέτειο της απαγωγής, ομηρίας και εκτέλεσης του Χριστιανοδημοκράτη ηγέτη, μια δεύτερη ανάγνωση μου προσέφερε ακόμα περισσότερα.

Οι Brigatte Rosse γεννήθηκαν το θέρος του '70 με ξεκάθαρες θέσεις. Ένοπλο κίνημα ενάντια στο Ν.Α.Τ.Ο., στον ιμπεριαλισμό, στον καπιταλισμό και αργότερα, ενάντια στον *Compromesso storico*

, στον διαβόητο Ιστορικό συμβιβασμό που πρότειναν Χριστιανοδημοκρατία και το Κομμουνιστικό κόμμα, ως μια λύση για τα προβλήματα που ταλάνιζαν την Ιταλία.

Στις 16 Μαρτίου του '78 η Ρωμαϊκή φάλαγγα των Β.Ρ. προχωρά στην πιο εντυπωσιακή της ενέργεια. Αφήνοντας στη
via Fani
πέντε πτώματα των σωματοφυλάκων του Χριστιανοδημοκράτη ηγέτη, διέτρητα από δεκάδες βολίδες, τον απαγάγουν.

Ήταν μια από τις προγραμματισμένες ενέργειες της «Εαρινής επίθεσης» ενάντια στην «καρδιά του κράτους».

Ανάμεσα στα επιτελικά σχέδια ήταν η απαγωγή του
Leopoldo
Pirelli

και η απελευθέρωση φυλακισμένων συντρόφων τους από φυλακή της Σικελίας.

Την ίδια μέρα επρόκειτο να ψηφισθεί στη Βουλή η πρώτη κυβέρνηση συνεργασίας Χριστιανοδημοκρατών και Κομμουνιστών. Δεν ψηφίστηκε ποτέ. Την ίδια μέρα ξεκίνησαν οι 55 μέρες ομηρίας για τον Aldo Moro, στο νούμερο 8 Via Camillo Montalcini. Ήταν το διαμέρισμα της
των Anna Laura Braghetti «καθαρού» μέλους B.R. Μαζί της

θα περνούσαν εκείνες τις 55 μέρες ο

Germano

Maccari

, ο

Prospero

Gallinari

(περισσότερα εδώ:

[Για τον Prospero Gallinari και την εποχή του](#)

) και ο θεωρούμενος εκείνη την εποχή επικεφαλής της οργάνωσης

Mario

Moretti

. Οι ιδρυτές

Renato

Curcio

,

Alberto

Franceschini

ήταν φυλακισμένοι ενώ η Margherita Cagol νεκρή από το θέρος του '75 μετά από ανταλλαγή πυρών με αστυνομικούς.

Η αφήγηση της Braghetti, ξεκινά από εκείνη την μέρα, την μέρα του χάους για την Ιταλική πρωτεύουσα. Το πιο σημαντικό πολιτικό πρόσωπο της χώρας είχε απαχθεί. Πέντε αστυνομικοί κείτονταν νεκροί στη

via

Fani

και ένα ολόκληρο κράτος, έψαχνε τους απαγωγείς

και τον απαχθέντα. Το πράγμα δεν αργεί να φθάσει στα άκρα. Η πολιτεία στέκει πεισματικά αρνητική να διαπραγματευτεί οτιδήποτε για να σώσει τον Moro, ενώ η ανάκριση του στη «φυλακή του λαού» δεν κομίζει απολύτως καμιά ομολογία.

Γίνεται σαφές ότι όλο το πολιτικό κατεστημένο, του σοσιαλιστή Bettino Craxi εξαιρουμένου, εγκαταλείπει τον

Moro

. Έντονα επικριτική, απέναντι στο Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα και στην κυβέρνηση του J

.

Andreotti

στέκεται η οικογένεια του

Moro

.

«Κρατούσαμε έναν από τους ανθρώπους κλειδιά, σε εκείνη την πολιτική φάση και οι συνεργάτες του συμπεριφέρονταν σαν να επρόκειτο για δείγμα άνευ αξίας.» (σ.72)

Διαφωνίες, όταν τα πράγματα φθάνουν στα άκρα, υπάρχουν και στις B.R. Στελέχη όπως η Adriana

Faranda

, επιμένουν να αφεθεί ελεύθερος, έστω και χωρίς ανταλλάγματα, άλλοι, όπως ο

Mario

Moretti

τον θέλουν νεκρό.

Στο επίκεντρο η Braghetti που ζει μια διπλή ζωή, στα όρια της τρέλας. Το πρωί συνεπής ιδιωτικός υπάλληλος, να συμμετέχει στα σχόλια για την απαγωγή που γίνονται στο γραφείο και το απόγευμα αφενός να συγκατοικεί επισήμως με τον υποτιθέμενο αρραβωνιαστικό της, αφετέρου να φιλοξενεί δυο μέλη των E.T. βαθιά στην παρανομία και στο ίδιο διαμέρισμα να βρίσκεται στη ειδικά κατασκευασμένη και ηχομονωμένη η «φυλακή του λαού», ανακρινόμενος, ο Moro.

«..κάνω δυο επαγγέλματα, υπάλληλος τη μέρα και επαναστάτρια τη νύχτα, δολοφόνος, βασίλισσα στο σπίτι του τρόμου» (σ.29).

Περιγράφει τις συνθήκες ένταξης της, το αδιάλλακτο της οργάνωσης για μια σειρά από θέματα που είχαν να κάνουν με την ασφάλεια, τους φόβους αλλά και την ευκολία αποχώρησης.

Μας δίνει την εικόνα του Moro: *«Ο Μόρο ήταν ο μεγαλύτερος δεξιότεχνης ενός λεξιλογίου που μας εύρισκε θριαμβευτικά αναλφάβητους».* (σ.43)

Διαβάζουμε έτσι, για τη δυσκολία να συνεννοηθούν και την ανταλλαγή βιβλίων ώστε να διαμορφώσουν μια κοινή πλατφόρμα επικοινωνίας. Ο μεν Χριστιανοδημοκράτης όταν του πέρασαν τα κλασσικά του Μαρξισμού Λενινισμού είπε ότι τα είχε μελετήσει και ζήτησε τη Βίβλο, οι δε ερυθροταξιαρχήτες έπεσαν με τα μούτρα στην μελέτη αντιστοιχων δοκιμιών της Χριστιανοδημοκρατίας.

«Ο Prospero καθόταν με τις ώρες στο τραπέζι και κρατώντας το κεφάλι με τα χέρια, μελετούσε για τη Χριστιανική Δημοκρατία. Στις Ε.Τ. τον θεωρούσαν ειδικό σε ότι αφορούσε το “κόμμα – τέρας”» (σ.57).

Η Bragheti ομολογεί με παρρησία: *«Είχαμε φτάσει επιτέλους στην καρδιά του κράτους και δεν καταλαβαίναμε τίποτα.»* (σ.43)

Μαζί με την τεράστια κινητοποίηση των διωκτικών αρχών να εντοπίσουν τον απαχθέντα, συγκροτούνται εκδηλώσεις συμπάραστασης από σχεδόν όλο το πολιτικό φάσμα. Τα έβλεπαν όλα τούτα οι απαγωγείς στην τηλεόραση και σκέφτονταν πως: *«Το προλεταριάτο ήταν κάτω από τον ζυγό των αφεντικών του κομμουνιστικό κόμματος»* (σ.44), για να συμπληρώσει αμέσως μετά: *«Δεν αντιλαμβανόμασταν ότι σε εκείνες τις πλατείες υπήρχαν χιλιάδες άτομα που απεχθάνονταν την πολιτική βία.»* (σ.44).

Μας αποκαλύπτει τα ιδιαίτερα συναισθήματα που γεννούσε η περίεργη συμβίωση απαγωγέων και Moro (σ.61), όπου ο Χριστιανοδημοκράτης ανησυχούσε για τον εγγονό του τον Λούκα, μια κουβέντα που έκανε τον Moretti να σκεφτεί το γιού του, που είχε εγκαταλείψει μικρό, για να ενταχθεί στην οργάνωση. Ψυχογραφεί τον Prospero , αυτόν τον σκληρό επαναστάτη, που την μία μέρα αντάλασσε πυρά με την αστυνομία και την άλλη στέγγωνε με σεσουάρ, τα καναρίνια του διαμερίσματος της οδού Montelcini για να μην κρυώσουν.

«Δούλευε από παιδί, δεν ήξερε τι σημαίνει να διασκεδάζεις. Συμπεριφερόταν σαν ενήλικας και ήταν μόνον 26 ετών.»
(σ.79)

Όταν τραυματίστηκε σοβαρά στο κεφάλι και διακομίστηκε σε νοσοκομείο της Ρώμης, η οργάνωση βρήκε τον γιατρό που τον κουράριζε και τον απείλησε ανοικτά, πως αν δεν φρόντιζε τον τραυματία σαν το παιδί του θα τον εκτελούσαν (σ.81).

Anna Laura Braghetti □ □ □ □ Prospero Gallinari □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ Adriana Faranda

Το αδιέξοδο των διαπραγματεύσεων οδήγησαν την ομηρία σε ακόμα πιο δύσκολο επίπεδο. Ο Moro άρχισε να γράφει επιστολές, στο κόμμα, στην οικογένεια, στους συνεργάτες του. Είχε καταλάβει την αδιαλλαξία διαβάζοντας τα αποκόμματα των εφημερίδων που του έδιναν προς ανάγνωση. Το πράγμα δυσκόλεψε ακόμα περισσότερο όταν ενορχηστρωμένο όλο το πολιτικό φάσμα ακούμπησε στη θεωρία ότι, τάχα, ο όμηρος βρισκόταν υπό την επήρεια ναρκωτικών ή φαρμάκων, άρα όσα έγραφε ήταν άνευ συνείδησης.

Η ομολογία του δικαστή Mario Sossi, που ήταν και αυτός θύμα απαγωγής το '74, ότι οι B.R. *«...δεν χορηγούν στους κρατούμενους τους ναρκωτικά, δεν τους βασανίζουν, δεν εκβιάζουν μηνύματα»* (σ.86), δεν εισακούστηκε.

Το κατεστημένο είχε πάρει τις αποφάσεις του και θα θυσιάζε τον Moro. Όταν αυτό έγινε κατανοητό, ο Moretti
μπήκε στο κελί του κρατούμενου και του διηγήθηκε τα όσα συνέβαιναν:

«.. Ο

Moro

θύμωσε. Ήταν ο αρχηγός όλων εκείνων που τώρα τον περιφρονούσαν, τον απέρριπταν, δεν

τον άκουγαν.

» (σ.123). Ο πρώην πρωθυπουργός είχε μείνει μόνος. Μόνον η οικογένειά του τον στήριζε. Σε μια από τις επιστολές του, στην πολυαγαπημένη του σύζυγο

Eleonora

θα γράψει:

«Μια λέξη του (γραμματέα του κόμματος),

Benigno

Zaccagnini

θα ακούσε. Το αίμα μου θα πέσει πάνω τους...»

Η απόφαση είχε βγει. Ο όμηρος είχε κριθεί ένοχος. Το ξημέρωμα της 9^η Μαΐου εκτελέστηκε από τον

Moretti στο

γκαράζ της οδού

Montelcini

, μετά από 55 μέρες ομηρίας.

Η συνέχεια υπήρξε περίπου η προβλεπόμενη. Το αίμα έρεε, οι «βάσεις» έπεφταν η μία μετά την άλλη και ο Moretti ρωτούσε αυτούς που ήθελαν να περάσουν το κατώφλι της φυσιολογικής ζωής και να στρατευθούν, αν είχαν συνειδητοποιήσει πως σε εξι μήνες θα ήταν ή νεκροί ή στην φυλακή.

Το πλέον σπαραξικάρδιο τμήμα του βιβλίου είναι εκείνο όπου η συγγραφέας διηγείται πως σκότωσε τον καθηγητή *Vittorio Bachelet*, στις 12 Φεβρουαρίου του 1980.

«Μετά το εγχείρημα είχα την αίσθηση του απόλυτου κενού. ...τον ξαναβλέπω εκεί που τον άφησα. Ξαπλωμένο κάτω. η τιμωρία μου δεν είναι η φυλακή αλλά εκείνη η εικόνα. Είμαι καταδικασμένη να την έχω για πάντα μπροστά στα μάτια μου και να μην μπορώ να την διώξω» (σ.131)

Ο αδελφός του δολοφονηθέντος, Adolfo, άρχισε να απισκέπτεται και να συμπαραστέκεται στην

Braghetti στις φυλακές της Rebibia. Κι όταν

ήταν στα τελευταία του, της δήλωσε ότι δεν θα την άφηνε μόνη. Υπήρχε και τρίτος

αδελφός ο

don

Paolo

, εφημέριος στο παρεκκλήσι της Πανεπιστημιούπολης. Αργότερα γνώρισε και το γιό του

θύματος ο οποίος της είπε ότι πρέπει να ξέρουμε να ξαναδεχόμαστε όποιον έσφαλε, για να καταλήξει σπαρακτικά η συγγραφέας

:

«Τους έβλαψα ανεπανόρθωτα και πήρα μόνον καλό σε αντάλλαγμα»

(σ.134)

Δεν παραλείπει βεβαίως να αναφερθεί στις συνθήκες της στην Voghera, την πιο «θλιβερά διάσημη φυλακή»

της Ιταλίας, όπου οι συνθήκες ήταν τρομακτικές

. *«κάτι από την*

Voghera

, με συντροφεύει ακόμα κι έχει σχέση με τον ύπνο»

(σ.69)

Όπως επίσης ότι όταν συνελήφθη και την πήγαν στο αστυνομικό τμήμα της οδού Corsini της σκέπασαν το πρόσωπο της αφαίρεσαν καρφίτσα, σκουλαρίκια δαχτυλίδι, ρολόι. Δεν τα ξαναείδε ποτέ. Ταυτόχρονα όμως ομολογεί και τις ανθρώπινες συμπεριφορές των αστυνομικών στην περίοδο της κράτησής της, να της προσφέρουν, βιβλία, τρόφιμα, μπύρα, να προθυμοποιηθούν ώστε να κάνει μπάνιο.

Η Anna Laura Braghetti έμεινε στις Ερυθρές ταξιαρχίες κάτι λιγότερο από τέσσερα χρόνια.

Συμμετείχε σε διάφορες ενέργειες, όπως στην ομηρία του Moro και

Moro και

δολοφόνησε τον καθηγητή

Bachelet

. Φυλακίστηκε για 15 χρόνια, τέσσερα από αυτά υπό πολύ οδυνηρές συνθήκες στη

Voghera

. Το '94 της δόθηκε άδεια να εργάζεται τα πρωινά και το βράδυ να επιστρέφει στο κελί της.

Αποκήρυξε την οργάνωση, δεν κατέδωσε κανένα πρώην σύντροφο, ώστε να τύχει των

ευεργετικών διατάξεων για τους ανανήψαντες και παρέχοντες πληροφορίες. Το βιβλίο της,

εξιστορεί την ταραχώδη ζωή της και εξηγεί τα πολιτικά πάθη, τα αδιέξοδα της πατρίδας

της.

... αυτό το μικρό σημείωμα, 37 χρόνια μετά την απαγωγή, και στην μέση των 55 ημερών ομηρίας του Moro, που σηματοδότησε την πιο ταραγμένη Ιταλική άνοιξη των μεταπολεμικών χρόνων